

VORES BOLIGFORBRUG ER KLIMABOMBER OG EN DEL AF VORES ENORME FORBRUG, DER BL.A. BRUGES TIL AT BEGRUNDE HAVNEUDVIDELSER OG ØGET INFRASTRUKTUR.

- **VI ER NØDT TIL AT OMSTILLE VORES BOLIGBYGGERI OG BYER, DER STÅR FOR 39% AF VORES CO2.**
- **DER ER MANGE MULIGHEDER FOR AT GØRE DET OG SAMTIDIG OPNÅ MERE LIVSKVALITET**
- #4 i serie om "*Aarhus som Grøn By - Fremtidslaboratorier til omstilling*"

Af Niels Aagaard, fmd. Det Fælles Bedste

Vi kan vælge. At fortsætte byudviklingen som nu, eller at skabe grønne byer. Det første bliver triste katastrofer med vandmangel, hedeølger, fremmedstyring og meget ensomhed. Det andet giver mulighed for byer, der er menneskevarme og bæredygtige.

Snart bor 70% af den danske befolkning i vores byer. I dag står byggeriets udledninger for 39% af al CO2 i Danmark; det samme gælder for hele verden. Vi bygger globalt, hvad der svarer til et nyt Paris - om ugen. *

Vi bygger i klimaskadelige materialer som beton og stål og DK er i front med den "udvikling". Vores nybyggeri udleder 10 kg CO2 pr. m2, men vi skal meget hurtigt ned på 2,5 kg, især ved at bygge anderledes, genbruge og bruge klimavenlige materialer.

Danske parcelhuse overstiger i gennemsnit den miljøbelastning, kloden kan holde til, med 1400%.

Det er en bunden opgave at standse dette vanvid.

Vi bygger byer der er grå, ensartede, identitetsløse højhuskvarterer, der alle ligner hinanden. Hvor der ikke er plads til natur, til træer, blomster, planter, til dyr, børn, samvær, leg, kreativitet, fællesskab. Ikke plads til væksthuse, urban farming, fællesgroede jordbrug. Alting handler om handel, trafik og forbrug. Om økonomi, ikke om liv. Højdepunktet af fællesskab er den lokale Netto.

I moderne byer bygger hver sit. Hvert jordareal sættes til salg på ejendomsmarkedet. Og kapitalinvestor har ingen interesser i byen, kun i at få forrentet sine penge. Vedkommende bygger derfor højt, billigt med flest mulig lejligheder i hvert kompleks. Og arkitekten får til opgave at optimere økonomien, ikke oplevelsen af bygningen inde og ude.

Af samme grund tænkes kun i enkelt-bygninger, ikke i byrum og fællesskaber. Det giver mere vind og skygge, når man bygger så højt og tæt og giver let mere ensomme beboere.

Moderne byer er plaget af støj, stress, luftforurening, trængsel, uro, mangel på plads. Der er ikke byrum til fællesskaber og legesteder til børn. Ingen rum for natur og dyr. Biodiversitet er et fremmedord i byerne. Få menneske- og selvgroede steder. Det meste bygges af hensyn til kapitalinvestorerne ikke byens borgere.

Men: Vi kan lave byer, der respekterer planetens grænser. Byer der efterligner naturen. Hvis huse er begrønnede, med regenerativt dyrkede parker og plads til insekter, fugle og dyr. En by hvor man rent faktisk kan høre fuglene om morgenen, fordi bilerne er væk. Og hvor fremtidens øgede vandmasser opsuges af byens natur. Byer som er uden affald, fordi det hele er koblet sammen i en cirkulær økonomi.

Og borgerne kan selv gøre en megaforskel. For klima og biodiversitet. For byens menneskelighed og fællesskaber. For byens sammenhængskraft, kultur og økonomi.

HVAD KAN BORGERNE GØRE?

Her er et par eksempler ud af en endeløs stribe af vigtige ting, borgerne kan gøre:

- **Borgerne i et kvarter eller en gade** kan starte begrønning af deres ejendomme med buske, planter, træer på facader og hustage. Det kan kombineres med solceller på facader og tage. Begrønning er afgørende for klima og biodiversitet og forebygger fremtidens hedeølger.
- **Andre kan starte urban farming** i lokale parker, skolehaver, gårdhaver. Lokal klimavenlig dyrkning af fødevarer i lokale fællesskaber. Skaber glæde, fællesskaber omkring det at producere sund mad. Parker med urban farming og væksthuse kan danne rammer om kvarterskurser i bæredygtig livsstil.
- **Lokale nabofællesskaber** kan etablere gårdhaver eller roof-tops med fællesdyrkning af urter, grøntsager, frugttræer, med kompost, hønsehold, kaniner, ænder - og fællesspisning.
- **Borgerne kan skabe byskove**, hvor hele bykvarterer beplantes med træer og skove mellem husene. Det foregår som borgerinitiativ i Brasilien, Buenos Aires.
- **Borgerne kan arrangere byskoler i grøn resilient livsstil**, hvor børnene vokser op med væksthuse og arealer de passer, hvor de lærer i fællesskab at plante, passe vækster, høste frugt, grønt, krydderier m.v. og forsyne deres lokale del af byen med bæredygtig mad. Findes ligeledes i Buenos Aires.

- **Borgergrupper** kan skabe liv og kultur i byen ved at male kunst på husgavle og -facader- se billedet ovenfor, som er fra Portugal
- **Borgerne kan skabe markeder** for lokale grøntsager og mad a la Ingerslev Boulevard - måske selv i de nye kvarterer, i de nye stivnede betonråder hvor alt liv i dag virker låst inde og nøglen smidt væk
- **Vi kan starte lokale sol- og vindmøllelaug**, der etablerer vindmøller ude i Aarhus Bugten eller på områder nær byen og igangsætter opsætning af solceller på husene
- **Skabe bilfri byzoner** - fx i midtbyen - og lave lokale deleordninger med el-biler, insistere på cykelstier og supercykelstier, kræve trafiksanering, støj- og partikelhensyn, kræve cykelreformen fra 2007 gennemført
- **Borgerne kan skabe sociale strukturer og fællesskaber som understøtter en bæredygtig brug af bæredygtige boliger og starter en alternativ økonomi - Small is Beautiful**
Fællesspisning. Gårdfællesskaber med høns, kaniner, kompost, grøntsager. Fødevarefællesskaber. Indkøbsforeninger med klimavenlig mad. Reparationsværksteder.
Borgerne kan starte genbrugsbutikker. Opbygge Grønne Nabofællesskaber. Lave lokale småproduktionsfællesskaber til elektronik, cykelværksteder etc. Etablere deleordninger for el-biler, værksteder for genbrugsmøbler, lokale madkurser, grønne inspirationsværksteder, iværksætterværksteder - dvs. hjælp til at starte ting op. Starte urban farming. Tøjreparations- og omsyningsværksteder. Lave hus- og gavlmaleri værksteder. Skabe grupper med Aktive Ældre, der kommer ud af isolationen og ind i handlende fællesskaber.
- **Borgere kan indrette tiny-lejligheder**, bygge møbler som matcher ud af genbrugsmøbler og sætte sådant i system
- **Borgere kan (med hjælp fra professionelle) begynde at lave lokalplaner** for omstillingen til en grøn by, så de indrettes ud fra hensyn til klima, miljø, biodiversitet, natur, ressourcer og menneskelig trivsel. Der kan stilles klima- og miljøkrav som forudsætning for bygningsgodkendelser.
- Måske laver vi **et kvarter med husbåde** ved havnemoler
- **Vi kan lave lokale energieffektiviseringer**, med orangerier, uderum under glas osv.
- **Sammen med arkitektskolen kan vi starte et 'arkitekt oprør'** mod developpernes og byrådets betonby med højhuse der stille og roligt, men sikkert reducerer Aarhus til en dårlig efterligning af New York
- **Vi kan lave visioner for "Aarhus som Grøn By"**, se fx <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/09/Fremtidens-groenne-Aarhus-Vision-om-verdens-bedste-lille-storby-9.pdf>
- Vi kan lave en **Borgersamling** om fremtidens Grønne By, Aarhus
- **Borgerne kan bygge og bo mindre.** Byg (og bo i) tiny houses og tiny lejligheder. Byg huse og lejligheder med tilknyttede fælles faciliteter til spisning, frys, køle, vask til deling, så hvert hus ikke skal rumme det hele. Halvdelen af den danske befolkning bor alene, men vores boligmasse matcher ikke dette mønster. Det handler også om at forenkle sin tilværelse.
Når du bor i et tiny house er dit forbrug af ting & sager, møbler, apparater etc. tilsvarende tiny, ligesom dit affald er stærkt begrænset.

Det Fælles Bedste starter det 2-årige projekt "Aarhus som Grøn By - Fremtidslaboratorier for omstilling" i sept. 2023.

I projektet arbejder flest mulig af byens borgere med 4 temaer: 1) Mad - 2) Forbrug & Livsstil - 3) Trafik - 4) Bymiljøer, Byggeri og bolig.

Du kan tilmelde dig ved at sende navn, adresse, mail og mobil til niels@detfaellesbedste.dk - mærk 'tilmelding' Det koster 400 kr. at deltage (indbetales på reg. 1687 konto 3231672787), og man bestemmer selv graden af aktivitet.

Du kan læse mere om projektet her https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2023/06/Nyhedsbrev-13_1til3_Aarhus-som-groen-by.pdf

Du kan blive medlem af Det Fælles Bedste og vær med til at skabe omstillinger <https://detfaellesbedste.dk/bliv-medlem/>

Fakta:

- Det bebyggede areal i verden vil fordobles til 2060, hvis udviklingen fortsætter.
- Vi bygger stadig større boliger - det gennemsnitlige parcelhus var i 1960 i DK på 115 m², i 2020 var det på 205 m².
- Danske parcelhuse overstiger i gennemsnit den miljøbelastning, kloden kan holde til, med 1400%.
- Moderne byggeri er en storforbruger af ressourcer.
- Byggesektoren leverer 50% af den samlede mængde affald og står for 50% af forbruget af Jordens jomfruelige materialer.
- 82% af energiforbruget i verdens bygninger kommer fra fossile brændstoffer.
- I 1950 var der to megabyer med over 10 mio. indbyggere. I dag er der 34.
- Byerne bliver stadig større, og det bliver stadig vanskeligere for dem at skaffe mad og vand nok.